

Lovforslag nr. L 26. Fremsat den 9. oktober 1985 af socialministeren

Forslag

til

Lov om delpension

Almindelige betingelser og beregning

§ 1. Delpension kan udbetales til lønmodtagere og personer med anden erhvervsindtægt end lønindtægt i alderen fra 60 til 67 år, der nedsætter deres arbejdstid.

Stk. 2. For personer med anden erhvervsindtægt end lønindtægt fastsætter socialministeren regler om arbejde før overgang til delpension, om opgørelse af arbejdstid, om opgørelse af indtægt før og efter overgang til delpension og kan herunder fravige §§ 2-4.

§ 2. Retten til delpension er betinget af,

- 1) at modtageren arbejder her i landet eller på dansk skib,
- 2) at modtageren har fast bopæl her i landet,
- 3) at der for modtageren inden for de seneste 20 år før overgang til delpension er indbetalt bidrag til ATP, der svarer til mindst 10 års fuldt bidrag for en fuldtidsbeskæftiget, og
- 4) at modtageren inden for de sidste 12 måneder før overgangen til delpension har arbejdet som lønmodtager her i landet eller på dansk skib i mindst 9 måneder.

Stk. 2. For personer, der modtager efterløn efter lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v., skal de betingelser, der er nævnt i stk. 1, nr. 3 og 4, være opfyldt ved overgangen til efterløn.

Stk. 3. Chefen for sikringsstyrelsen kan fastsætte bestemmelser om fravigelse af reglerne i stk. 1, nr. 2.

§ 3. Ved overgang til delpension skal den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid nedsættes med mindst 9 timer eller mindst $\frac{1}{4}$ af den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid under de sidste 9 måneders arbejde før overgangen.

Den nedsatte arbejdstid skal i den første 6 måneders periode efter overgangen og årligt svare til en gennemsnitlig arbejdstid på mindst 15 og højst 30 timer om ugen. Arbejdstiden skal tilrettelægges således, at der er mindst 20 arbejdsdage inden for hvert kvartal.

Stk. 2. Chefen for sikringsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om opgørelse af arbejdstiden for personer, der ved overgang til delpension modtager efterløn efter lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. samt for lønmodtagere med ukendt arbejdstid.

§ 4. Delpension beregnes og reguleres forholdsmæssigt efter et årligt basisbeløb. Basisbeløbet svarer til dagpengenes højeste beløb efter lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, beregnet på årsbasis.

Stk. 2. Den årlige delpension udgør $\frac{1}{3}$ af basisbeløbet for hver hele time, den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid nedsættes. Den del af den hidtidige arbejdstid, der overstiger 39 timer ugentlig, tages ikke i betragtning ved beregningen.

Stk. 3. Når delpension har været udbetalt i $2\frac{1}{2}$ år, kan den ikke overstige 80 pct. og efter yderligere 2 år 70 pct. af beløbet efter stk. 2. Perioder med efterløn efter lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. ligestilles med perioder med delpension.

Stk. 4. Ved den første pensionsberegning kan den årlige delpension ikke overstige 90 pct. af forskellen mellem den årlige lønindtægt før overgang til delpension og den forventede lønindtægt efter overgangen. Dette gælder dog ikke ved overgang fra efterløn efter lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. til delpension. Chefen for sikringsstyrelsen kan fastsætte nærmere reg-

ler om opgørelse af lønindtægten samt om grænsen for delpensionens størrelse ved omregning.

Stk. 5. Den beregnede delpension afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 12.

Ansøgning, udbetaling, ændring m.v.

§ 5. Ansøgning om delpension indgives til det sociale udvalg i bopælskommunen, der træffer afgørelse om ret til pension.

§ 6. Delpension udbetales tidligst med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er ansøgt om pension. Delpension udbetales månedsvis bagud med virkning fra den 1. i måneden efter, at lovens betingelser er opfyldt. Hvis arbejdstiden nedsættes fra den 1. i måneden, kan delpension dog udbetales med virkning fra dette tidspunkt.

§ 7. Det sociale udvalg skal påse, at den gennemsnitlige arbejdstid svarer til den nedsatte arbejdstid, der ligger til grund for beregningen af delpension. Udvalget skal indhente oplysninger herom mindst én gang om året, jfr. § 8, samt om arbejdstiden i den første 6 måneders periode efter overgangen til delpension.

§ 8. Delpensionen fastsættes hver 1. april på grundlag af den forventede arbejdstid i det løbende kalenderår, jfr. § 4, stk. 2. Samtidig sker der efterregulering af delpensionen for det foregående kalenderår på grundlag af den faktiske arbejdstid i året. Hvis betingelserne om nedsættelse af arbejdstiden og den gennemsnitlige arbejdstid, jfr. § 3, ikke har været opfyldt, bortfalder delpensionen med virkning fra den 1. januar det foregående kalenderår. Hvis der kun er ret til delpension i en del af året gælder dog, at betingelserne om nedsættelse af arbejdstiden og den gennemsnitlige arbejdstid skal være opfyldt, og at delpensionen skal fastsættes og beregnes for denne periode.

Stk. 2. Delpensionen fastsættes for den første 6 måneders periode på grundlag af den forventede arbejdstid i denne periode. Hvis betingelserne om nedsættelse af arbejdstiden og den gennemsnitlige arbejdstid, jfr. § 3, ikke har været som forudsat eller ikke har været opfyldt i den nævnte periode, sker der

efterfølgende regulering eller bortfald af delpensionen på grundlag af den faktiske arbejdstid i perioden.

Stk. 3. Har modtageren været fraværende fra arbejdet på grund af sygdom eller været uden beskæftigelse, indgår sådanne perioder ikke i beregningen efter stk. 1 og 2.

Stk. 4. Delpensionen skal omregnes i løbet af året, hvis den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid ændres med mere end 1 time. Ved omregningen kan der samtidig ske efterregulering for den forløbne del af kalenderåret.

Stk. 5. Chefen for sikringsstyrelsen kan fastsætte regler, hvorefter bestemmelserne om efterregulering og bortfald af delpension kan fraviges ved arbejdsløshed og sygdom, samt i øvrigt når særlige omstændigheder taler for det. Det kan herunder fastsættes, at krav om tilbagebetaling af delpension begrænses eller bortfalder helt.

§ 9. Retten til delpension bortfalder fra den 1. i den måned, hvor modtageren ikke længere opfylder betingelserne i § 2, stk. 1, nr. 1 og nr. 2. Delpensionen bortfalder fra den 1. i måneden ved kvartalets begyndelse, hvis betingelsen i § 3, stk. 1, 3. pkt., ikke er opfyldt.

§ 10. Retten til delpension bortfalder med udgangen af den måned, hvor modtageren har været fraværende fra arbejdet på grund af sygdom eller har været uden beskæftigelse i en sammenhængende periode på 13 uger.

Stk. 2. Udbetalingen af delpension kan genoptages, når deltidsarbejdet genoptages, jfr. § 6, uanset om betingelserne i § 2, stk. 1, nr. 3 og nr. 4 ikke længere er opfyldt.

§ 11. Delpension kan ikke udbetales sammen med førtidspension efter lov om social pension.

Stk. 2. Delpension udbetales sidste gang for den måned, hvori modtageren fylder 67 år.

§ 12. Modtageren skal oplyse det sociale udvalg om forandringer i sine forhold, der kan formodes at medføre nedsættelse eller bortfald af delpensionen.

Stk. 2. Modtageren skal oplyse det sociale udvalg om flytning. Ved flytning til en anden kommune skal henvendelse om fortsat udbetaling ske til tilflytningskommunen.

F.t.l. om delpension

§ 13. Hvis modtageren har tilsidesat sin oplysningspligt efter § 12, stk. 1, eller i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget delpension, skal modtageren eller dennes dødsbo tilbagebetale det beløb, der er udbetalt med urette.

§ 14. Krav på delpension kan ikke gøres til genstand for udlæg eller andre former for retsforfølgning, medmindre der er forløbet tre måneder fra den dag, beløbet kunne kræves udbetalt. Aftaler om sådanne krav er ugyldige.

Stk. 2. Krav på tilbagebetaling af for meget udbetalt delpension kan modregnes i delpension, sygedagpenge og pension efter lov om social pension.

§ 15. Det sociale udvalg kan kræve, at ansøgeren selv, offentlige myndigheder og andre stiller de oplysninger til rådighed, der er nødvendige for afgørelse om delpension og beregning heraf.

§ 16. Chefen for sikringsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om ansøgning, udbetaling, beregning, ændring og kontrol af delpension, herunder nærmere regler om, i hvilket omfang bestemmelserne i §§ 7 og 8 kan fraviges for personer med anden erhvervsindtægt end lønindtægt.

Klageadgang

§ 17. Det sociale udvalgs afgørelser om delpension efter denne lov kan påklages til amtsankenævnet, i Københavns og Frederiksberg kommuner til den sociale ankestyrelse.

Stk. 2. Amtsankenævnets afgørelser kan ikke påklages til anden administrativ myndighed. Den sociale ankestyrelse kan dog optage en sag til behandling, når ankestyrelsen skønner, at sagen er af principiel betydning.

Stk. 3. Klage til amtsankenævn eller den sociale ankestyrelse skal indgives inden 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Anmodning til ankestyrelsen

om optagelse af en sag til behandling efter stk. 2, 2 pkt., skal indgives inden for samme tidsfrist. Amtsankenævnet og ankestyrelsen kan se bort fra overskridelse af fristen, når der er særlig grund hertil. Afgørelsen herom træffes af formanden for amtsankenævnet, henholdsvis chefen for ankestyrelsen.

Stk. 4. Socialministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af klagesager.

§ 18. Uenighed mellem kommuner om deres forpligtelser efter denne lov afgøres af det amtsankenævn, som den kommune, som forpligtelsen gøres gældende mod, hører under. § 17, stk. 2 og stk. 3, 2.-4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Gøres forpligtelsen gældende mod Københavns eller Frederiksberg kommuner, træffes afgørelsen af den sociale ankestyrelse.

Administration m.v.

§ 19. Det sociale udvalg i bopælskommunen varetager administrationen af denne lov, medmindre andet er bestemt.

Stk. 2. Chefen for sikringsstyrelsen kan pålægge kommunale myndigheder at tilvejebringe statistiske oplysninger og lignende.

§ 20. Staten betaler kommunernes udgifter til delpension efter denne lov.

Stk. 2. Betalingen finder sted forskudsvis månedlig på en af socialministeren fastsat dato forud for kommunernes udbetaling af delpension. Endelig berigtigelse af statens betaling foretages i det følgende regnskabsår.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter nærmere regler om betalingen, herunder regler for kommunernes opgørelse og anmeldelse af udgifterne, regnskabsaflæggelse og revision.

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 21. Loven træder i kraft den 1. oktober 1986. Delpension kan udbetales med virkning fra den 1. januar 1987.

§ 22. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Forslaget er en genfremsættelse af lovforslag nr. 230, fremsat den 8. maj 1985 (Folketingstidende 1984-85, sp. 9692, 10119) med enkelte redaktionelle ændringer.

Det nuværende pensions- og efterlønssystem åbner i visse tilfælde mulighed for tilbagetrækning fra arbejdslivet for personer, der er fyldt 60 år, i andre tilfælde først fra det 67. år. Tilbagetrækningen forudsættes i almindelighed at være fuldstændig, således at overgangen mellem erhvervsaktivitet og pensionisttilværelse som oftest bliver meget brat og betyder en meget stor omvæltning i den enkelte tilværelse.

Regeringen finder dette system for stift og u-fleksibelt og foreslår derfor, at der indføres en adgang til delpension kombineret med deltidsbeskæftigelse.

Forslagets formål er at give den enkelte mulighed for selv at tilrettelægge pensioneringens forløb og omstillingen fra arbejdslivet ud fra egne ønsker og behov. Der foreslås skabt en fleksibel ordning, hvorefter en smidig og gradvis overgang fra arbejde til pensionering bliver en reel mulighed for så mange mennesker som muligt. Herved gives der mulighed for sammehæng og kontinuitet også i denne del af livsforløbet.

Pensionsudvalgets betænkning

Socialministeriets forslag bygger på en betænkning om bl.a. delpension afgivet af pensionsudvalget (betænkning nr. 1028, socialministeriet, november 1984).

Udvalget, der blev nedsat af socialministeriet i juni 1984 med baggrund i regeringens ønske om at skabe mulighed for en gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, fik til opgave at stille forslag om indførelse af en delpensionsordning. Udvalget havde endvidere til opgave at stille forslag om løsning af samspilsproblemer og om ændrede regler om tjenestemænds samordningsfradrag og førtidspension

Udvalget har udarbejdet forslag om indførelse af en delpensionsordning og har opstillet en række principper for en sådan ordning og de betingelser, der bør gælde for adgang til ordningen. Socialministeriet kan i vid udstrækning tilslutte sig udvalgets overvejelser herom, og der kan derfor om baggrunden for lovforslaget også henvises til betænkningen.

Udvalgets forslag er udmøntet i 3 forskellige konkrete modeller, der imidlertid alle opfylder de principper og betingelser, der er opstillet for ordningen. Lovforslaget knytter sig især til den af udvalgets modeller, der er benævnt model A i udvalgets betænkning.

Gældende ordninger og hensyn bag forslaget

Der er i dag ret til folkepension for personer, der er fyldt 67 år. Folkepensionen ydes til alle, men kan eventuelt være bortreguleret på grund af indtægter for personer i alderen 67-70 år. Der er herudover adgang til førtidspension efter pensionsloven, når der foreligger enten helbredsmæssige eller sociale grunde. Især efterlønnsordningen er imidlertid af interesse i forbindelse med overgangen fra arbejdslivet til alderspensionen. Efterløn kan ydes til arbejdsløshedsforsikrede personer mellem 60 og 67 år, når visse nærmere betingelser om medlemskab af arbejdsløshedskasse er opfyldt.

For såvel pension som efterløn gælder det, at ordningerne normalt forudsætter fuld tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Specielt for efterløn gælder, at det ikke er tilladt at have erhvervsarbejde i mere end 200 timer om året.

I dag er det således mest almindeligt, at folk arbejder på fuld tid, lige indtil de trækker sig tilbage og går på efterløn eller pension. Arbejdsevnen aftager derimod ofte gradvist med alderen. På mange arbejdspladser kan det imidlertid være vanskeligt at tage særlig hensyn til de ældre. Resultatet kan blive et arbejdsophør, selvom vedkommende kunne have fortsat nogen tid endnu, hvis der havde været mulighed og økonomisk baggrund for at gå ned i arbejdstid.

En brat overgang fra det erhvervsaktive liv til pensionisttilværelsen har vist sig at kunne give problemer, også af helbredsmæssig art. Det er en vanskelig omstilling, når man pludselig mister den daglige kontakt med arbejdskolleger og den udfordring og prestige, som arbejdet giver. Samtidig skal pensionisten søge at skabe sig nye interesser og nye kontakter.

En adgang til deltidsarbejde sammen med en delpension i en periode inden den endelige overgang til pension vil i mange tilfælde kunne lette omstillingen. I denne periode kan der arbejdes i et omfang, som den ældre måske bedre kan overkomme. Fordelene ved stadig at være aktiv bevarer. Men samtidig bliver der tid og mulighed for at vænne sig til og at forberede sig på tilværelsen som pensionist.

Der er betydelig forskel på, hvornår alderen begynder at gøre sig gældende i forhold til arbejdsevnen. Det afhænger også af arbejdets karakter og af den enkeltes helbred og lyst til fortsat arbejde. Samtidig vil det være forskelligt, hvilke muligheder der vil være for at opnå deltidsarbejde. Det vil også være højst forskelligt, hvor lang en omstillingsperiode med delpension den enkelte har behov for og lyst til, og hvor længe det er muligt at få deltidsarbejde.

Disse forhold taler alle for, at en delpensionsordning udformes så fleksibel som muligt, således at de individuelle behov for arbejde og pensionering kan imødekommes.

Ældrekommissionen, der afsluttede sit arbejde i maj 1982, lagde i sine 3 delrapporter betydelig vægt på, at der ved indførelse af en delpensionsordning skabtes større mulighed for gradvis tilbagetrækning fra arbejdslivet til tilværelsen som pensionist. Kommissionen fremlagde således i sin afsluttende rapport fra maj 1982 »Sammenhæng i ældrepolitikken« forskellige modeller.

Socialministeriet finder, at ordningen skal kunne komme så vid en personkreds som muligt til gode. Det vil derfor være nødvendigt, at delpensionen bliver af en sådan størrelse, at der også økonomisk kan blive sammenhæng og kontinuitet for den enkelte.

Forslagets hovedindhold

Lovforslagets indhold er nærmere udformet ud fra de foran beskrevne hovedhensyn.

Det foreslås herefter, at delpension kan udbetales til lønmodtagere og personer med anden erhvervsindtægt end lønindtægt i alderen 60–67 år. Selvstændige erhvervsdrivende, herunder medhjæl-

pende ægtefæller, er således omfattet af forslaget. De foreslåede regler om adgangskriterier og indtægts- og arbejdsopgørelse kan imidlertid ikke umiddelbart anvendes for denne gruppe. Der knytter sig på disse områder nogle særlige problemer til de selvstændiges deltagelse i delpensionsordningen, og det foreslås derfor, at socialministeren bemyndiges til at fastsætte regler, der fraviger de regler i §§ 2–4, der direkte omfatter lønmodtagere.

Bemærkningerne i det følgende knytter sig på denne baggrund især til lønmodtagernes adgang til delpension.

Som følge af hensynene bag ordningen skal den pågældende have nedsat sin arbejdstid og have adgang til deltidsbeskæftigelse ved overgang til delpension.

Den øvre *aldersgrænse* for delpension foreslås fastsat til 67 år. Socialministeriet er herved opmærksom på, at hensynene bag ordningen også kunne tale for, at personer over denne aldersgrænse fik mulighed for en mere gradvis overgang til pensionisttilværelsen. Denne gruppe har imidlertid ikke samme behov som de 60–67 årige for en egentlig delpensionsordning, fordi der er en vis mulighed for både at have arbejde og folkepension. Socialministeriet finder derfor – også ud fra samfundsøkonomiske hensyn – ikke at ordningen i første omgang skal omfatte personer over 67 år.

Det foreslås, at adgang til delpension skal være betinget af såvel tidligere som aktual *tilknytning til arbejdsmarkedet*. For det første forudsættes det, at den pågældende har haft en længerevarende og rimelig stabil erhvervsaktivitet. Det foreslås, at dette dokumenteres gennem medlemsskab af ATP, der vil kunne afgive de fornødne oplysninger herom. For det andet forudsættes det, at den pågældende fortsat er tilknyttet arbejdsmarkedet, men nedsætter sin arbejdstid. Det foreslås derfor, at den pågældende skal være i beskæftigelse – idet der dog kan ses bort fra kortere syge- og arbejdsløshedsperioder – både lige inden og efter overgangen til delpension. Det er endvidere en forudsætning, at der sker en ikke uvæsentlig lettelse i arbejdsbyrden, hvorfor det foreslås, at arbejdstiden skal nedsættes med mindst 9 timer ugentlig eller med mindst 25 pct. til gennemsnitlig mellem 15 og 30 timer ugentlig.

Det er socialministeriets opfattelse, at den enkelte må sikres en rimelig økonomisk kompensati- on for indkomstbortfaldet ved arbejdstidsnedsættelsen. Det foreslås derfor, at *delpensionsbeløbet* fastsættes således, at delpensionen sammen med den resterende arbejdsindtægt bliver større end ydelsen ved fuld tilbagetrækning, dvs. efterlønnen,

men mindre end den hidtidige indtjening. Da formålet med en delpensionsordning også er at sikre en gradvis overgang til pensionisttilværelsen, foreslås det tillige, at delpensionen aftrappes over perioden.

Bortset fra, at ydelsen begrænses til 90 pct. af forskellen mellem den hidtidige arbejdsindtægt og den nedsatte arbejdsindtægt efter overgangen, foreslås det, at delpensionen fastsættes uafhængig af indkomsten, dvs. med samme beløb til alle kun afhængig af omfanget af arbejdstidsnedsættelsen.

Det foreslås, at delpensionsydelsen beregnes på grundlag af et basisbeløb svarende til sygedagpengenes højeste beløb. Den faktiske udbetalte ydelse udgør samme procentdel af basisbeløbet som arbejdstiden nedsættes i forhold til fuld normal arbejdstid, som 1. januar 1987 vil være 39 timer ugentlig. Under hensyn til kravene til arbejdets omfang kan den udbetalte ydelse ikke overstige $\frac{2}{3}$ af basisbeløbet svarende til en nedsættelse af arbejdstiden fra 39 til 15 timer.

Det foreslås, at delpensionen aftrappes efter samme princip som efterlønnen, dvs. at ydelsen efter $\frac{1}{2}$ år nedsættes til 80 pct. af det fulde beløb, efter yderligere 2 år til 70 pct. heraf og efter yderligere $\frac{1}{2}$ år bortfalder delpensionen. Retten til delpension bortfalder dog senest ved det fyldte 67. år, hvor retten til folkepension indtræder.

Socialministeriet har lagt til grund for den foreslåede afrapning af delpensionen, at den er kendt fra efterlønsordningen og socialministeriet finder, at de to ydelser, selv om de udbetales ud fra forskellige motiver og kriterier, bør aftrappes efter samme skala. Det vil også skabe den fornødne overskuelighed og fleksibilitet for den enkelte lønmodtager, der skal vælge mellem efterløn, dvs. fuld tilbagetrækning, og delpension.

Socialministeriet har ud fra ønsket om, at ordningen skal kunne imødekomme den enkeltes særlige ønsker og behov, fundet, at tilslutning til ordningen bør kunne ske på et hvilket som helst tidspunkt inden for 60-67-årsperioden og således, at delpension fra tilslutningstidspunktet udbetales med satsen for 1. trin. Det undgås herved, at der lægges unødige bindinger på den enkeltes mulighed for og ønsker om pensioneringstidspunktet.

Adgangen til deltidsbeskæftigelse

Som tidligere nævnt er det en betingelse for ydelse af delpension, at den pågældende har adgang til deltidsbeskæftigelse.

Socialministeriet er opmærksom på, at ikke alle lønmodtagere i dag har adgang til deltidsbeskæftigelse,

men at en række overenskomster på det private arbejdsmarked rummer mulighed herfor. I den offentlige sektor vil der normalt være adgang til deltidsbeskæftigelse.

Selv om adgang til deltidsbeskæftigelse er afgørende for om delpensionsordningen vil komme til at fungere, er det socialministeriets opfattelse, at løsningen af dette spørgsmål må overlades til arbejdsmarkedets parter.

Socialministeriet finder imidlertid, at de hensyn til den enkelte lønmodtager, der ligger bag ønskerne om en delpensionsordning, vejer så stærkt til, at det meget kraftigt bør henstilles, at parterne følger lovforslaget op ved at skabe en bred adgang til deltidsbeskæftigelse for den gruppe, der her er tale om. Socialministeriet vil følge udviklingen med henblik på, om der viser sig behov for særlige initiativer for at fremme mulighederne for overgang til delpension og deltidsbeskæftigelse i overensstemmelse med den enkeltes ønsker og behov.

Økonomiske konsekvenser

Det er ifølge sagens natur ikke muligt med sikkerhed at beregne de økonomiske konsekvenser ved indførelse af en delpensionsordning, fordi disse konsekvenser afhænger af en række forskellige forhold, f.eks. mulighederne for deltidsbeskæftigelse, tilslutningen til ordningen og størrelsen af den arbejdstidsnedsættelse den enkelte ønsker etc.

I pensionsudvalgets betænkning er de økonomiske konsekvenser ved indførelse af en delpensionsordning derfor også beregnet under flere forskellige forudsætninger. I nedenstående opgørelse over de økonomiske konsekvenser af lovforslaget er én bestemt kombination af beregningsforudsætninger udvalgt fra pensionsudvalgets betænkning. Denne kombination skønnes realistisk, men som det fremgår af de ovenstående bemærkninger og dels af de alternative udgiftsberegninger i udvalgets betænkning, er der stor usikkerhed knyttet til opgørelsen af de udgiftsmæssige konsekvenser.

Det antages, at den personkreds, der vil kunne tilslutte sig en delpensionsordning, svarer til de 60-66-årige, der i dag enten er erhvervsaktive eller efterlønsmodtagere.

Der forudsættes en tilslutningsprocent fra denne personkreds på 20 vedrørende lønmodtagere og 5 vedrørende selvstændige, svarende til i alt ca. 35.500 personer, når delpensionsordningen efter et antal år har nået et ligevægtsniveau, hvor den årlige tilgang svarer til afgang. Det antages, at ca.

halvdelen af ordningens medlemmer vil være personer, der ellers ville være gået på efterløn.

Yderligere forudsættes det, at $\frac{1}{2}$ af ordningens medlemmer vil have nedsat arbejdstiden med ca. 50 pct., mens $\frac{1}{3}$ af ordningens medlemmer kun vil nedsætte arbejdstiden med ca. 25 pct.

Under disse forudsætninger kan bruttoudgiften ved indførelse af delpensionsordningen beregnes til ca. 1.280 mill. kr. årligt (PL: januar 1985).

Som nævnt er dette beløb et udtryk for bruttoudgiften, når ordningen har nået et ligevægtsniveau.

Det må imidlertid antages, at dette niveau først opnås efter en årrække, idet de nuværende efterlønsmodtagere næppe i større omfang vil forlade efterlønsordningen til fordel for delpension, ligesom det antages, at der vil gå nogle år, før delpensionsordningens konsekvenser er så kendte i befolkningen, at man når op på den fulde forventede nytillgang til ordningen.

Forudsættes der efter en betydelig tilgang i den første periode en jævnt stigende tilslutning, kan udgifterne i de første tre år beregnes til nedenstående beløb (PL: januar 1985).

1. år: ca. 300 mill. kr.
2. år: ca. 500 mill. kr.
3. år: ca. 600 mill. kr.

I forbindelse med forslaget ikrafttræden må der påregnes udgifter til information m.v. på ialt ca. 550.000 kr. for staten i 1986-87 vedrørende annonceringer, udsendelse af folder og trykning af vejledning, cirkulære og bekendtgørelse samt undervisning.

Hertil kommer en statslig engangsudgift på ca. 250.000 kr. i 1986 til udvikling af statistik og en løbende årlig udgift på ca. 300.000 kr. vedrørende bearbejdelse heraf, samt en løbende årlig udgift på ca. 1.000.000 kr. i forbindelse med en personaleforøgelse fra 1. januar 1987 på tilsammen 5 akademikere og 2 kontorfunktionærer i departementet, sikringsstyrelsen og den sociale ankestyrelse.

De samlede udgifter ved gennemførelsen af lovforslaget foreslås afholdt af den sociale pensionsfond. Som nævnt er det ikke muligt med sikkerhed at beregne de økonomiske konsekvenser ved indførelse af en delpensionsordning, bl.a. på grund af usikkerhed med hensyn til tilslutningen til ordningen, men på langt sigt forudsættes udgifterne at svare til de resterende udisponerede midler i den sociale pensionsfond.

Administrative konsekvenser

Forslaget vil medføre administrativt merarbejde for kommunerne, der foreslås at skulle administrere nyordningen. Der vil blive tale om såvel afgørelse om ret til delpension som den løbende sagsbehandling i de enkelte delpensionssager. Det første år ordningen er i kraft forudsættes et antal ansøgninger på ca. 10.000 og et gennemsnitligt antal modtagere på ca. 7.500. Når ordningen er i ligevægt udgør de tilsvarende tal ca. 8.000 ansøgere og ca. 35.500 modtagere.

Selv om der normalt ikke bliver tale om vanskelige undersøgelser i forbindelse med afgørelse om retten til delpension, og selv om den løbende sagsbehandling i den enkelte sag forventes at blive beskeden, vil der alligevel samlet blive tale om et vist merarbejde for kommunerne.

Ligeledes må forventes et vist merarbejde i amsankenævnene.

På centralt plan vil der også blive tale om administration af et nyt område. Arbejdet vil blive fordelt mellem socialministeriet og sikringsstyrelsen efter tilsvarende retningslinier som f.eks. for lovgivningen om social pension, hvilket vil medføre, at hovedparten af opgaverne især på lidt længere sigt vil blive varetaget af sikringsstyrelsen.

Der vil endelig blive tale om et vist merarbejde i den sociale ankestyrelse.

Det foreslås, at udgifterne til delpension afholdes af staten. Delpension udbetales af kommunerne på statens vegne. Om de nærmere regler om finansieringen henvises til bemærkningerne til § 20.

Ikrafttræden

Det foreslås, at ikrafttrædelsestidspunktet fastsættes således, at der gives kommunerne en rimelig tid til den administrative tilrettelæggelse af nyordningen. På denne baggrund foreslås det, at loven træder i kraft den 1. oktober 1986, således at de første delpensioner kan udbetales med virkning fra den 1. januar 1987.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

For at være omfattet af loven er det en betingelse, at lønmodtageren eller den selvstændige erhvervsdrivende er i arbejde, og at arbejdstiden nedsættes i forhold til den arbejdstid, den pågældende hidtil har haft.

Den nedre aldersgrænse foreslås fastsat til 60 år, det svarer til det tidspunkt, hvorfra der tidligst

er ret til efterløn. Den øvre aldersgrænse på 67 år svarer til aldersgrænsen for folkepension.

Lønmodtagere forstås på samme måde som i loven om ATP, dvs. personer, der udfører lønarbejde for en arbejdsgiver, til hvem der består et tjenesteforhold uanset aflønningsformen, og uanset om den pågældende er dansk statsborger.

Da de i §§ 2-4 foreslåede regler om adgangskriterier og indtægts- og arbejdsforhold som nævnt i de almindelige bemærkninger ikke umiddelbart kan anvendes for selvstændige, foreslås det, at socialministeren bemyndiges til at fastsætte regler, der for så vidt angår de selvstændige fraviger de nævnte regler gældende for lønmodtagere, samt regler for personer, der inden overgang til delpension har arbejdet både som lønmodtager og selvstændig. Ved selvstændige forstås personer, der har anden erhvervsindtægt, som i væsentlig grad skyldes den pågældendes egen arbejdsindsats, jfr. dagpengelovens § 2 og socialministeriets bekendtgørelse nr. 689 af 20. december 1982.

Til § 2

Den arbejdsmæssige tilknytning både før og efter overgangen til delpension er afgørende for retten til delpension. Det er en betingelse, at lønmodtageren arbejder her i landet. Arbejde på dansk skib sidestilles i alle tilfælde med arbejde her i landet.

Retten til delpension er ligesom retten til efterløn betinget af, at modtageren har fast bopæl her i landet. I *stk. 2* foreslås det, at chefen for sikringsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om fravigelse af bopælsbetingelsen. Der kan især vise sig at være behov for adgang til delpension for grænsearbejdere, der arbejder i Danmark, men bor i et andet land, typisk i Sverige eller Tyskland.

En forudgående ret stabil erhvervsaktivitet før overgang til delpension er en forudsætning for deltagelse i ordningen. Det foreslås, at denne tilknytning måles og dokumenteres gennem medlemskab af ATP-ordningen. Inden for de seneste 20 år skal der være indbetalt bidrag til ATP, der mindst svarer til fuldt ATP-bidrag i 10 år. Et års anciennitet i ATP-ordningen opnås af medlemmer, der ikke er fyldt 60 år, ved indbetaling i årets løb af bidrag for 44 uger eller 11 måneder og af medlemmer, der er fyldt 60 år, ved indbetaling af bidrag for 36 uger eller 9 måneder.

Bidragsindbetalinger i det enkelte år herudover godskrives medlemmet i andre bidragsår i det omfang, det måtte være nødvendigt for at opnå fuld anciennitet. Det foreslås efter denne bestemmelse,

at betingelsen om 10 års medlemskab opfyldes alene gennem de indbetalte bidrag. De lønmodtagere, der arbejder på deltid, eller for hvem der i længere perioder på grund af sygdom eller ledighed ikke betales bidrag, vil være mere end 10 år om at opfylde betingelsen. Hvis erhvervsaktiviteten i øvrigt er stabil vil selv en lønmodtager, der i de sidste 20 år har arbejdet på halv tid, kunne deltage i ordningen.

Oplysningerne om indbetaling til ATP kan fås fra ATP's lønmodtagerregister. Oplysningerne for et kalenderår er først tilgængelig den 1. maj året efter. Det kan derfor i visse tilfælde, hvor der mangler f.eks. 1 års bidrag for at betingelsen er opfyldt, blive nødvendigt at supplere disse oplysninger, f.eks. med oplysninger fra den pågældendes arbejdsgiver.

For at sikre, at der reelt bliver tale om en gradvis overgang fra arbejdslivet til pensionisttilværelsen og for at sikre, at delpensionen gives som compensation for en bortfalden arbejdsindtægt, er forudsætningen for delpension et krav om forudgående tilknytning til arbejdsmarkedet af nyere dato. Denne forudgående tilknytning dokumenteres ved, at den pågældende har haft mindst 9 måneders beskæftigelse inden for de sidste 12 måneder før overgang til delpension. Det foreslås, at alene beskæftigelse her i landet medregnes.

Kravet om 9 måneders beskæftigelse inden for en 12-måneders periode medfører, at sygeperioder eller arbejdsløshedsperioder på op til 3 måneder inden for de seneste 12 måneder ikke afskærer den pågældende fra delpension.

Kravet til den forudgående tilknytning til arbejdsmarkedet opretholdes i de tilfælde, hvor en efterlønsmodtager ønsker at overgå til delpension.

Den pågældende må i disse tilfælde dokumentere at have haft den krævede beskæftigelse, inden overgangen til efterløn.

Til § 3

Det er en grundlæggende forudsætning for ret til delpension, at lønmodtageren nedsætter sin arbejdstid som lønmodtager i forhold til den arbejdstid, den pågældende hidtil har haft. Det tidligere arbejde kan have været heltids- eller deltidsarbejde. Der foreslås i bestemmelsen en mindste og en højeste arbejdstid, der angiver inden for hvilke grænser deltidsarbejdet skal ligge efter nedsættelsen af arbejdstiden.

Det foreslås, at arbejdstiden skal nedsættes med mindst 9 timer ugentlig eller med mindst ¼ af den opgjorte arbejdstid under de sidste 9 måneders

arbejde før overgangen. Arbejdstid ud over 39 timer medregnes ikke. Arbejdstidsnedsættelsen skal ske i den samlede arbejdstid som lønmodtager, dvs. at en person, der har haft bibeskæftigelse som lønmodtager, også skal medregne denne beskæftigelse i sin arbejdstid. Der stilles ikke krav om, at arbejdstidsnedsættelse sker hos samme arbejdsgiver eller i samme arbejdsforhold. Det foreslås, at en arbejdstid på 15 timer i gennemsnit pr. uge fastsættes som den minimumsarbejdstid, der må være opfyldt, for at kravet om en reel erhvervsaktivitet, der kan kombineres med delpension, kan anses for opfyldt. For at sikre, at der på den anden side bliver tale om en væsentlig lempelse af den enkeltes arbejdsbyrde, foreslås det, at der efter overgang til delpension højst kan arbejdes 30 timer pr. uge. Lønmodtagere, der efter en arbejdstidsnedsættelse har 14 timers beskæftigelse og derunder, vil herefter være udelukket fra at komme ind i ordningen. Det samme gælder lønmodtagere, der arbejder mere end 30 timer pr. uge.

Kravene til arbejdstidsnedsættelsen og den gennemsnitlige arbejdstid skal være opfyldt i den første 6 måneders periode og i øvrigt på årsbasis, idet arbejdet i det foregående kalenderår lægges til grund ved fastsættelse af delpensionen hver 1. april, jfr. § 8. Herudover overlades arbejdstidens placering til aftale mellem lønmodtager og arbejdsgiver. Det foreslås dog, at der skal være mindst 20 arbejdsdage i hvert kvartal. Herved sikres det, at arbejdstiden placeres uden urimeligt lange arbejdsfri perioder samtidig med, at ønsker om orlovsperioder m.v. kan tilgodeses. Ferie sidestilles med arbejdsfri perioder. Det sociale udvalg kontrollerer, om arbejdstidsaftalen opfyldes, jfr. bemærkningerne til § 8.

Det foreslås i *stk. 2*, at chefen for sikringsstyrelsen bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for opgørelse af arbejdstiden for lønmodtagere, hvor det ikke er muligt at konstatere antallet af arbejdstimer. Det vil f.eks. være tilfældet for hjemmearbejdende syersker. Reglerne tænkes fastsat i overensstemmelse med den beregningsmåde, som anvendes efter ATP-loven, hvorefter det hvert år fastsættes en timefortjeneste for henholdsvis mandlige og kvindelige lønmodtagere. Samme beregningsmåde anvendes i dagpengeloven til brug ved beregning af, om beskæftigelseskravet er opfyldt.

Chefen for sikringsstyrelsen bemyndiges endvidere til at fastsætte nærmere regler for opgørelsen af arbejdstiden for personer, der ved overgang til delpension modtager efterløn.

Reglerne tænkes fastsat således, at der tages udgangspunkt i den gennemsnitlige ugentlige ar-

bejdstid, den pågældende havde ved overgangen til efterløn.

Til § 4

Bestemmelsen indeholder reglerne om beregning af delpensionens størrelse.

Udgangspunktet for beregningen er efter *stk. 1* et årligt basisbeløb, der til enhver tid svarer til det højste beløb, der årligt kan opnås i sygedagpenge. Herved opnås et basisbeløb, der er i niveau med efterlønnen. Pr. 1. januar 1985 ville basisbeløbet udgøre 104.416 kr.

Det foreslås, at regulering af delpensionen følger reguleringen af sygedagpengene. Er delpensionen nedsat som følge af 90 pct. begrænsningen i *stk. 4*, reguleres delpensionen forholdsmæssigt svarende til ændring i basisbeløbet. Pristalsreguleringen af sygedagpengenes højeste beløb er suspenderet til og med reguleringen efter pristallet for januar 1986, jfr. lov nr. 240 af 23. maj 1984.

Basisbeløbet kan betragtes som et teoretisk beløb, der ville være muligt at opnå for en lønmodtager med 39 timers arbejde om ugen (fuld tid), hvis ordningen gav mulighed for udbetaling af pension ved en nedsættelse af arbejdstiden med alle 39 timer om ugen.

Da delpensionens størrelse beregnes efter omfanget af arbejdstidsnedsættelsen, begrænses pensionens størrelse af de krav, der i § 3 er stillet til denne og den aktuelle arbejdstid.

Delpensionen beregnes på årsbasis med samme andel af basisbeløbet, som arbejdstidsnedsættelsen udgør af den fulde arbejdstid på 39 timer. Med andre ord udgør den årlige delpension $\frac{1}{39}$ af basisbeløbet for hver hele time arbejdstiden nedsættes, jfr. § 4, *stk. 2*.

Arbejdstidsnedsættelsen kan dog højst regnes fra en egentlig arbejdstid på 39 timer.

Kravet i § 3 om en mindste egentlig arbejdstid på 15 timer sætter en øvre grænse for delpensionens størrelse. Den største delpension kan således blive $\frac{24}{39}$ af basisbeløbet svarende til, at arbejdstiden nedsættes fra 39 til 15 timer om ugen.

Den mindste delpension vil være $\frac{1}{39}$ af basisbeløbet svarende til, at arbejdstiden nedsættes fra 20 til 15 timer om ugen.

Med et basisbeløb på 104.416 kr. bliver den højeste pension således 64.260 kr. årligt, medens den laveste pension bliver 13.392 kr. årligt.

For at opnå, at der bliver tale om en glidende overgang fra lønindtægt til alderspension, er der i *stk. 3* foreslået en aftrapningsordning for delpensionen. Aftrapningsordningen er udformet på sam-

me måde som aftrapningsordningen for efterløn. Herved opnås en samordning mellem de to ordninger, og der bliver ikke tale om for hyppige ned sættelser af delpensionen.

Delpensionen kan således efter 2½ år ikke overstige 80 pct. af den niogtredivtedel af basisbeløbet, som den pågældende er berettiget til, og efter yderligere 2 år ikke overstige 70 pct. heraf. Ved opgørelse af disse perioder medregnes eventuelle perioder, hvor lønmodtageren har modtaget efterløn.

Bestemmelsen i *stk. 4* sætter en øvre grænse for, hvad den enkelte lønmodtager kan modtage i delpension. Ved den første beregning kan den beregnede årlige delpension ikke overstige 90 pct. af forskellen mellem den årlige lønindtægt før overgangen til delpension og den forventede årlige lønindtægt efter overgangen.

Når en person overgår fra efterløn til delpension stilles der ikke krav om en særlig øvre grænse for, hvad den pågældende kan modtage i delpension.

Der er foreslået en bemyndigelse for chefen for sikringsstyrelsen til at fastsætte nærmere regler om opgørelse af lønindtægten og om 90 pct. grænsen ved omregning.

Ansøgerens delpension kan som nævnt ikke overstige 90 pct. af forskellen mellem den årlige lønindtægt før overgang til delpension og lønindtægten efter overgangen. Hvis den beregnede delpension overstiger denne forskel, skal pensionen nedsættes, således at de 90 pct. ikke overskrides.

Kontrollen af om den beregnede delpension overstiger – og eventuelt skal nedsættes til – de 90 pct., skal foretages ved den første delpensionsberegning samt efter nærmere fastsatte regler ved omregning som følge af ændringer i arbejdstiden. Der sker således ikke omregning af delpensionen alene som følge af ændringer i indkomsten. Hvis den pågældende er udtrådt af ordningen, men på ny genindtræder, skal beregningen ske på grundlag af den seneste indtjening, den pågældende har haft.

Til § 5

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 19, *stk. 1*, hvorefter administrationen af loven er henlagt til det sociale udvalg.

Ansøgning om delpension skal således, på samme måde som ansøgning om social pension, normalt indgives til det sociale udvalg i bopælskommunen.

Det sociale udvalg undersøger, om betingelserne for delpension er opfyldt, og udvalget beregner og

udbetaler ydelsen. Om indhentelse af oplysninger fra arbejdsgivere, offentlige myndigheder m.fl. i forbindelse med ansøgning og beregning af delpension henvises til bemærkningerne til §§ 7 og 15.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til § 16 om bemyndigelsen for chefen for sikringsstyrelsen til at fastsætte nærmere regler om bl.a. ansøgning om pension.

Til § 6

Reglen svarer til reglen i lov om social pension om, at pensionen tidligst udbetales med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er søgt pension, og lovens betingelser er opfyldt.

Delpension kan således først udbetales for måneden efter den måned, hvori arbejdstiden er nedsat. Hvis arbejdstiden nedsættes fra den 1. i en måned, kan delpension dog udbetales allerede med virkning fra denne dato.

I modsætning til hvad der gælder for social pension, der udbetales månedvis forud foreslås det, at delpension udbetales månedvis bagud. Dette hænger sammen med, at de fleste lønmodtagere er lønnet bagud.

I øvrigt henvises til bemærkningerne til § 16.

Til § 7

Det foreslås, at det sociale udvalg foretager en kontrol for at sikre, at den arbejdstidsnedsættelse, der rent faktisk er sket, svarer til den nedsættelse af arbejdstiden, der ligger til grund for beregningen af delpension. Ved en sådan kontrol er arbejdsgiverens medvirken nødvendig.

Det sociale udvalg skal til brug herfor mindst én gang om året, se også bemærkningerne til § 8, indhente oplysninger om modtagerens arbejdstid i det forløbne år. Kontrollen kan ske ved, at det sociale udvalg sender et skema til arbejdsgiveren, hvori denne alene skal give oplysninger om, hvor mange timer lønmodtageren har arbejdet i den forløbne periode og aktuelt arbejder. Det foreslås dog, at der under alle omstændigheder sker en førstegangs kontrol af arbejdstiden, når de første 6 måneder efter overgangen til delpension er forløbet. Yderligere kontrol kan ske ved, at det sociale udvalg – evt. stikprøvevis – indhenter oplysninger fra skattemyndighederne og andre. Det kan herigennem påses, om der er væsentlig uoverensstemmelse mellem det oplyste om arbejdstidsomfanget og den pågældendes indkomstforhold.

Det er således ikke hensigten at indføre et omfattende og administrationskrævende kontrols-

stem, hvilket heller ikke er nødvendigt, fordi delpensionen, bortset fra ved førstegangsberegningen, alene er afhængig af arbejdstidens omfang. De oplysninger i forbindelse med ansøgning og beregning af pension, der skal indhentes fra den pågældende selv og dennes arbejdsgiver m.fl., vil således normalt være enkle og lettilgængelige og derfor kunne afgives uden væsentligt besvær. De administrative rutiner i forbindelse med kontrollen af modtagerens arbejdstid skønnes ikke at være særlig belastende.

Til § 8

I § 8, stk. 1, foreslås det, at delpensionen fastsættes hvert år den 1. april på grundlag af den forventede arbejdstid i det løbende kalenderår, således som den foreligger oplyst. Ved den årlige fastsættelse af delpensionen foretages der samtidig på grundlag af de oplysninger, der foreligger om den faktiske arbejdstid, jfr. § 7, i det foregående kalenderår, efterregulering af delpensionen, såfremt modtagerens faktiske arbejdstid i denne periode har afvejet fra den arbejdstid, der lå til grund for beregningen af delpensionen.

På grundlag af oplysningerne vedrørende modtagerens faktiske arbejdstid i det foregående kalenderår, kan det sociale udvalg samtidig kontrollere, om betingelserne vedrørende nedsættelse af arbejdstiden og den gennemsnitlige arbejdstid, jfr. § 3, har været opfyldt. Har de nævnte betingelser ikke været opfyldt, bortfalder delpensionen fra 1. januar det foregående år, dvs. for hele perioden, såfremt den pågældende har modtaget delpension hele det foregående kalenderår. Har den pågældende kun haft ret til delpension i en del af kalenderåret, skal betingelserne om arbejdstiden være opfyldt i denne periode, og delpensionen skal fastsættes for denne periode.

Det følger af bestemmelserne om den gennemsnitlige arbejdstid, at delpensionsmodtageren kan påtage sig begrænset overarbejde, der afspadseres, uden at delpensionen ændres.

Bestemmelsen i stk. 2, sikrer, at der på samme måde sker efterregulering og eventuelt bortfald af delpensionen i den første 6 måneders periode.

Modtageren har pligt til at oplyse om varige ændringer i arbejdstiden, der følger af udtrykkelig eller stiltiende aftale med arbejdsgiveren, overenskomstændringer m.v., jfr. § 12. Efter bestemmelsen i stk. 3 betragtes de perioder med sygdom og arbejdsløshed, den pågældende kan have uden at miste retten til delpension, jfr. § 10, som døde perioder, når delpensionen beregnes. Bestemmelsen i

stk. 4 sikrer, at der i løbet af kalenderåret sker omregning af delpensionen, hvis der sker ændringer i modtagerens gennemsnitlige arbejdstid. Den aftalte eller forventede arbejdstid lægges da til grund for den fremtidige beregning, og i givet fald kan der ske efterregulering for den periode, der er forløbet, siden arbejdstidsændringen blev effektueret.

Der kan vise sig at være helt særlige omstændigheder, der i det enkelte tilfælde bevirker, at det vil være urimeligt at lade delpensionen bortfalde, eller efterregulere efter reglerne i stk. 1 og 2 navnlig i tilfælde af arbejdsløshed og sygdom.

Det forstås derfor, at chefen for sikringsstyrelsen bemyndiges til at fastsætte nærmere regler herom, herunder at krav om tilbagebetaling af delpension begrænses eller bortfalder helt.

Til § 9

Delpensionen bortfalder fra den 1. i den måned, hvor modtageren ikke længere opfylder betingelserne om arbejde her i landet eller på dansk skib, samt betingelsen om fast bopæl her i landet.

Delpensionen bortfalder fra den 1. i måneden ved kvartalets begyndelse, hvis betingelsen om mindst 20 arbejdsdage inden for hvert kvartal ikke er opfyldt.

Den pågældende kan komme ind i ordningen igen, hvis betingelserne er opfyldt. Der stilles således samme krav som ved en førstegangsansøgning, og der vil blive tale om en ny beregning af delpensionen efter § 4.

Til § 10

Delpension forudsætter fortsat erhvervsaktivitet i form af indtægtsgivende deltidsarbejde. Selv om arbejdsindtægten bortfalder midlertidigt på grund af sygdom eller arbejdsløshed, bør delpension dog fortsat kunne udbetales for en kortere periode. Hvis den pågældende i øvrigt opfylder betingelserne herfor, forudsættes det, at der i denne periode samtidig kan udbetales syge- eller arbejdsløshedsdagspenge. Det foreslås, at retten til delpension bortfalder, når modtageren har været fraværende fra arbejdet på grund af sygdom eller været uden beskæftigelse i en sammenhængende periode på 13 uger.

Oplysning om en sammenhængende sygeperiode vil foreligge i social- og sundhedsforvaltningen i kommunen, når der udbetales sygedagpenge, i tilfælde med arbejdsgiverperiode dog først efter ca. 14 ugers sygdom. Oplysninger om perioder med

arbejdsløshedsdagpenge kan kontrolleres i arbejdsløsheds-kasserne. Hvis lønmodtageren i en sammenhængende periode på 13 uger har været uden beskæftigelse uden at have ret til arbejdsløshedsdagpenge, f.eks. fordi den pågældende ikke er arbejdsløshedsforsikret, kan kommunen eventuel været i besiddelse af oplysninger herom, fordi den pågældende har modtaget hjælp efter bistandsloven. Det vil dog ofte alene være lønmodtageren selv, der kan give oplysningerne. Det skal dog understreges, at der i alle tilfælde påhviler den pågældende en sådan oplysningspligt.

Retten til pension genindtræder, når et deltidsarbejde genoptages, selv om betingelserne i § 2, stk. 1, nr. 3 og 4, ikke er opfyldt på dette tidspunkt. Hvis disse betingelser skulle være opfyldt i denne situation, ville det udelukke personer, der én gang havde mistet retten til delpension på grund af manglende beskæftigelse, fra umiddelbart at genindtræde i ordningen.

Når retten til delpension genindtræder, vil modtagere få udbetalt en delpension, der svarer til den sats, jfr. § 4, stk. 3, som den hidtil udbetalte delpension gav ret til.

Hvis den pågældende, før retten til delpension bortfaldt, f.eks. fik udbetalt delpension med 80 pct. af det fulde beløb efter § 4, stk. 2, fortsættes på den sats efter, at der på ny er ret til delpension.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til § 4, stk. 4.

Til § 11

Delpension kan ikke udbetales sammen med førtidspension, der er tilkendt efter § 14 i lov om social pension, men derimod sammen med invaliditetsydelse. Retten til delpension bortfalder ved det fyldte 67. år, hvor retten til folkepension indtræder.

Til §§ 12 og 13

Bestemmelserne om oplysningspligt og tilbagebetaling svarer til bestemmelserne i §§ 41 og 42 i lov om social pension.

Til § 14

Bestemmelsen svarer til § 47 i lov om social pension. Dog er der efter § 14, stk. 2, også adgang til at modregne krav på for meget udbetalt delpension i modtagerens krav på sygedagpenge, udbetalt af det sociale udvalg, derimod kan der ikke modregnes i modtagerens krav på boligstøtte.

Til § 15

Bestemmelsen, der i hovedsagen svarer til § 45 i lov om social pension, giver det sociale udvalg adgang til at kræve, at offentlige myndigheder og andre stiller de oplysninger til rådighed, som er nødvendige for at tage stilling til, om der er ret til delpension og for at beregne delpensionen.

Til § 16

Bestemmelsen indeholder en bemyndigelse til chefen for sikringsstyrelsen til at fastsætte nærmere regler hovedsagelig om administrative forhold. Der kan f.eks. være tale om, til hvilken kommune ansøgningen skal indgives, når ansøgeren har bopæl i udlandet, men arbejder her i landet, om dispositionsdato for delpensionen, om indhentelse af oplysninger, jfr. bemærkningerne til § 7 og § 8 om omregning af delpension og om beregning af arbejdsperioder m.v. Der kan ligeledes fastsættes nærmere regler, der fraviger de sidstnævnte bestemmelser for så vidt angår selvstændige.

Til §§ 17 og 18

Bestemmelserne svarer til §§ 50 og 51 i lov om social pension.

Til § 19

Administrationen af loven foreslås, som det er tilfældet for lov om social pension, henlagt til kommunernes sociale udvalg. Om de administrative konsekvenser af loven henvises til de almindelige bemærkninger.

Til § 20

Det foreslås, at staten fuldt ud afholder udgifterne til delpension, idet betingelserne for delpension er snævert fastsat i loven og kommunerne derfor kun i meget begrænset omfang vil få mulighed for at påvirke tilgangen til ordningen. Ligeledes har kommunerne ikke ansvaret for alternative ordninger, hvorfor heller ikke hensyn til samordning mellem forskellige ydelser taler for kommunal medfinansiering.

Stk. 2 og stk. 3 svarer i princippet til, hvad der gælder for social pension. Da delpension udbetales månedsvis bagud, tilstræbes det, at betalingen til kommunerne finder sted den 6. sidste bankdag i måneden, få dage inden kommunerne udbetaler delpensionen for den forløbne måned. Den forskudvise betaling til kommunerne er begrundet i

ønsket om at undgå belastning af kommunernes likviditet.

Til § 21

Med den forslåede ikrafttrædelsesbestemmelse sikres det, at ansøgninger om delpension kan indgives og behandles inden delpension første gang kan komme til udbetaling med virkning fra 1. januar 1987.